

DER ER OGSÅ MANGE KLASSISKE MUSIKERE, SOM IKKE HAR NOGEN FAST PLADS

INTERVIEWS

Interview med Erik Jacobsen ved Kim Helweg-Mikkelsen

Erik Jacobsen, 33 år, janitshar i Sjællands Symfoniorkester. Tillige medlem af "Musica Danica" og "Den danske Slagtøjsgruppe". Startede som rocktrommeslager. Kom på konservatoriet i 1967 og gik 2 år på forskolen. Gik til konkurrence og fik plads i Livgardens Musikkorps 1969-71. Blev ansat i Ålborg Byorkester 1971, men forlod orkestret 1974 og blev ansat i Sjællands Symfoniorkester. Har sideløbende spillet på værtshus, i cirkus, i varieté og i jazz/rockgrupper.

Konkurrence

Sp.: Hvordan bliver man egentlig ansat i et orkester som Sjællands Symfoniorkester?

EJ: Man melder sig til en konkurrence. Der bliver slået en stilling op offentligt. I aviser og i vores fagforeningsblad. Det står som regel i Politiken og Søndagsberlingerne. Og der står så, hvad man skal spille. Det kan være mange ting. Det er forskelligt fra instrument til instrument. Men der skal stå det, man kalder bundne opgaver. Og det kan så f.eks. være uddrag af noget af den musiklitteratur, man bruger i det pågældende orkester. Det kan også være noget, der er komponeret til lejligheden. Så kan man skrive ind og få sendt materialet ud. Man møder så op den dag konkurrencen skal foregå, og spiller det man skal spille. Man kan nogle gange spille en selvvalgt opgave. Men det har jeg indtryk af, at man er gået mere og mere væk fra. Og så får man som regel bladsplil. Der sidder en

dommerkomité på måske 20 mennesker, der skal afgøre det, og det er koncertmester, dirigent og dem, der spiller det pågældende instrument. Dvs. hvis det f.eks. er en slagtøjskonkurrence, så sidder der nogle fra slagtøjsgruppen også. Og nogen udefra.

Sp.: Kan det ikke være psykisk hårdt at gå til en sådan optagelsesprøve?

EJ: Jo. Jeg synes det er væmmeligt. Væmmeligt fordi man skal forberede sig kolosalt i forvejen, og det er ikke altid, det er lige morsomt, den musik, man skal øve sig på. Altså stå og øve sig på noget lille trommesolo-halløj i månedsvis, det er røvkedeligt, simpelthen. Og så går man ind og spiller der, og det er meget afhængigt af, hvordan man lige har det den dag, om man er heldig eller uheldig. Jeg synes, det er ubehageligt, og det synes de fleste musikere, jeg har talt med også. Man har haft eksempler på en eller anden, som har siddet længe i et orkester som assistent, og man var helt klar over, ham eller hende ville man have. Så kan det godt være noget svineri at udskrive en konkurrence.

Ansættelsesvilkår

Sp.: Under hvilke vilkår er du ansat, og hvor meget tjener du?

EJ: Jeg er ansat på kontrakt med 6 måneders opsigelse. Jeg tjener omkring 9.000 kr. om måneden. Det er hverken den højeste eller laveste løn*. Jeg har anciennitet - fordi jeg startede i '69 i Livgarden, og man overfører sin anciennitet, så længe man bliver inden for de offentlige stillinger. Så må man også sige, at lønnen afhænger af, hvor man spiller. Fordi landsdelsorkestrene ligger lavere end Radiosymfoni-orkestret og Det kongelige Kapel. Og det er nok et af de områder, hvor vi føler os lidt forfordelt. Ikke fordi de får for meget, men fordi det man skal tilstræbe må være noget med lige løn for lige arbejde. Og det har ikke noget at gøre med hvilket orkester, der er bedst, eller hvilke musikere, der er bedst, for så skulle man også til at lønne musikerne i orkestret forskelligt; men det har noget at gøre med, at vi spiller den samme slags musik, som de gør. Og de har altså væsentligt mere end vi har - plus de har pension. Men så tjener jeg jo også penge ved siden af i "Danica" og "Den danske Slagtøjsgruppe". Det er meget almindeligt, at musikere i orkestrene har noget ved siden af.

Sp.: Hvor meget får du i de sammenhænge for en aften?

EJ: Det er meget forskelligt. Når vi f.eks. spiller til DUTs (Det Unge Tonekunstnerselskabs) koncerter, der er honoraret for en koncert ikke mere end 500 kr.. Og det er mange gange latterligt i forhold til det store arbejde, der er med at få sådan nogle koncerter i gang.

Sp.: Vil det sige, at I aldrig kommer under tariffen?

* Begyndelseslønnen i Sjællands Symfoniorkester er pr. 1.okt. 1978 91.984,29 kr., som stiger hvert andet år. Slutlønnen får man med 16 års anciennitet, den er 134.113,44 kr..

EJ: Når man spiller i "Danica", og vi spiller i "Den danske Slagtøjsgruppe", kan man godt sige, vi kan skide godt lide det der. Men vi kan ikke spille under tariffen, for så er vi skruibrækkere. Altså når vi er medlemmer af fagforeningen, og de laver nogle takster for, hvad folk skal have for at spille. Hvis der så er nogle i fagforeningen, der siger, jeg er sgu ligeglad, for det her er skideskægt, så bare gi' mig et par bajere, så er man med til at undergrave sig selv.

Sp.: Ville I f.eks. i slagtøjsgruppen spille gratis til et støttearrangement, eller skulle I have penge for det?

EJ: Vi skulle have penge for det. Men det har ikke været aktuelt. Der er også det ved det, at vi lever af at spille, og jeg kan ikke gå op til slagteren og sige, jeg vil gerne have 2 engelske bøffer, til gengæld kan du komme ind og høre mig spille i morgen.

Man har nogle gange den indstilling til folk, der beskæftiger sig med kultur - skuespillere, musikere, malere ovs., at de er idealister. Det er man også, men det kan man ikke leve af. Men selv om man går ud og spiller en aften og får en fed hyre, så er det ikke sikkert, den er så fed alligevel, når man regner ud, hvor meget arbejde, der ligger bag. Hvis man skulle regne det ud i timer, ville man komme langt under mindstelønnen. Men den løn vi får i symfoniorkestret, er beregnet på, at der er så og så mange timer sat af til at øve sig. Og det er klart, at det at spille i symfoniorkester er ikke bare den tid, vi er til prøve, og den tid vi er til koncerten - det har også noget at gøre med at øve sig. Og det kan være mere eller mindre. Det afhænger af, hvad man skal spille. Skal jeg slå et triangelslag i en eller anden åndsvag symfoni, så behøver jeg ikke at gå hjem og øve mig på det. Men jeg skal stadigvæk gå hjem og øve mig, for at holde min teknik ved lige. For næste uge kommer der måske noget svært.

Arbejdstider

Sp.: Hvordan er ordningen med ferier og fridage?

EJ: Sjællands Symfoniorkester adskiller sig fra de andre landsdelsorkestre på det område, fordi vi har Tivoli-sæsonen. Da jeg spillede i Ålborg Byorkester, havde vi ferie fra begyndelsen af juli og startede igen en uges tid ind i august, det var en 4-5 uger. Men her starter vi jo d. 1.maj i Tivoli, og så har vi ferie fra d. 22. juni til den 8. juli,

og så kører vi resten af Tivoli-sæsonen igennem uden ferie. Når Tivoli lukker, har vi så ferie 2-3 uger, inden vi går i gang med vores vintersæson. Og så har vi som regel fri mellem jul og nytår.

Sp.: Hvordan ligger arbejdstiderne?

EJ: Om sommeren har vi normalt prøver om formiddagen fra 10-13 eller 10-14, og så koncert om aftenen. Men det kan variere lidt. Nogle gange har vi pludselig prøve fra 15-18 i stedet for. I specielle tilfælde, har vi prøver om aftenen. Så har vi nogle friaftener og måske en enkelt fridag om ugen. Vi har næsten aldrig fri om lørdagen, der har vi prøver om formiddagen og koncert om aftenen. Næsten aldrig fri om søndagen, der har vi ikke prøver men koncert om aftenen. Det skal man tænke på i forbindelse med lønnen. For det første arbejder vi om aftenen, og for det andet arbejder vi i weekenden. Når andre mennesker arbejder i weekenden, så er det noget med 100% oven i hatten.

Tænk bare på hvis du skal have en håndværker ud en søndag. Om vinteren kører vi meget forskelligt. Officielt er det noget med prøver fra 10-14, men det kan lige så godt være, vi har prøver fra 10-13 og så igen fra 14-16, eller fra 18-22, men koncerterne ligger med ganske få undtagelser altid om aftenen. Så er der desuden det med, at vi skal dække hele Sjælland. Dvs. vi rejser en del rundt. Det kan tit være noget med, at vi tager af sted hjemmefra kl. 16 for at nå en bus kl. 16.30 - hele orkestret kører i lejet bus - og så kører vi til Nakskov, Vordingborg, Kalundborg eller Korsør og spiller koncert fra 20 til 22 og kører så hjem igen, dvs. man tager hjemmefra kl. 16 og er hjemme igen lidt over midnat.

Sp.: Føler du nogen gange, at det er belastende med sådan nogle arbejdstider?

EJ: Man får ikke det der med 9-17 og så hjem og spise aftensmad og sidde og hygge sig, men det vil-
le jeg heller ikke bryde mig om. Men det kan selv-
følgelig volde nogle problemer. Det gælder nok i
endnu mere udpræget grad rytmiske musikere. Nu tæn-
ker jeg på dem, der har meget at lave, som spiller
rundt omkring i landet på jazzklubber og i mange
tilfælde må rejse til udlandet. Det har vi knap så
meget af.

Fagforeningen

Sp.: Du er medlem af Dansk Musiker Forbund. Hvor-
dan er forholdet mellem musikerne og fagforeningen
og hvordan bliver kontakten formidlet?

EJ: Musikerforbundet forhandler løn på landsdelsor-
kestrenes vegne. Der er én hos os som stiller op
til bestyrelsesvalg, som er meget interesseret i
det fagforeningsmæssige. Men jeg er overbevist om,
at der er andre, som er skide ligeglade med den
fagforening. Personligt er jeg ikke særlig involve-
ret i det, men jeg kunne ikke tænke mig at melde
mig ud.

Sp.: Tror du, det har noget at gøre med, at det at
beskæftige sig med musik, er svært at forbinde med
fagforeningspolitik? Nu tænker jeg også på det i
forbindelse med andre fagforbund.

EJ: Det tror jeg. Hvis jeg skal spille med musikere
som jeg ikke har spillet med før, så er det første,
jeg spørger om ikke, om de er medlem af fagforenin-
gen, det må jeg indrømme. Men jeg kunne som sagt
ikke selv tænke mig ikke at være det.

Sp.: Der bliver ikke lagt pres på folk, som ikke
er medlemmer?

EJ: Jeg har oplevet det én gang, da jeg spillede
med nogle gutter i Solaris, hvor vi skulle lave et
program til radioen, og hvor jeg kom op i kantinen
med de gutter der, og hvor der var en musiker, der
kaldte mig hen og spurgte, om de var medlemmer af
fagforeningen. Hvortil jeg svarede, at det vidste
jeg ikke. Jeg har ikke oplevet det i Sjællands Sym-
foniorkester.

Sp.: Den konkurrence, som man skal igennem for at
blive medlem af orkestret, er det en konkurrence,
som også kan spores i orkestrets daglige arbejde?
Jeg mener, det med at nogle føler sig bedre end an-
dre?

EJ: Da jeg blev medlem, var der kun én stilling
ledig, men jeg ved ikke, når der f.eks. er 3 stry-
gerstillinger ledige, om de 3 nye så bliver place-

ret som den bedste, andenbedste eller trediebedste. Det er klart, at det at være udøvende musiker, at optræde offentligt, det er nervebelastende. Og der kan man selvfølgelig godt komme ud for, at hvis nerverne er på højkant, at nogen måske kan finde på at sige eller gøre nogle ting, som kan give nogle skår i arbejdsglæden. Der er mange årsager til, at man er nervøs. Det kan dels være det, at det er sindsygt svært, men der er også det i det, at selv ting, man ved, man kan spille, og man har spillet 20.000 gange - man ved aldrig, hvad der kan ske, før man laver det. Hvis det går ad helvede til for tit, så er det nok ikke blandt kollegerne, man skal finde trøsten.

Sp.: Synes du, der er nogle generationsproblemer i orkestret? Jeg tænker på, at et orkester som Sjællands Symfoniorkester spænder ret vidt aldersmæssigt, og at det kan have nogle følger med hensyn til bl.a. politiske diskussioner, repertoire m.m..

EJ: Repertoiremæssigt vil det jo nok være sådan, især når man spiller den nyere musik, at der selvfølgelig vil være en del, som ikke bryder sig om den. Men det er ikke bare de gamle, der ikke kan lide den, der er også mange unge. Men der er måske nok en forholdsvis konservativ tankegang i de store orkestre. Med hensyn til det politiske, synes jeg nok, at det ville være forkert, hvis man kunne forestille sig, at der ville komme et dårligt klima i et orkester p.g.a., at der var en hel masse, som ikke kunne acceptere nogle venstresocialister, som ikke kunne acceptere, at der sad nogle i strygergruppen, som var fremskridtsfolk. Det har nok noget med det at være professionel at gøre.

Rytmask musik og klassisk musik

Sp.: Nu har du selv dyrket en del rytmask musik ved siden af den klassiske. Er det noget med, at du har valgt den klassiske musik, fordi den var mere sikker at satse på?

EJ: Jeg kan ikke huske, at jeg på noget tidspunkt har valgt at blive symfonimusiker ud fra udsigten til en fast stilling udelukkende. Men jeg tror nok, det har spillet en rolle. At jeg vidste, at hvis jeg fik sådan et job, så ville jeg samtidig være i stand til ud over det, stort set at koncentrere mig om det, som jeg havde lyst til. Vi spiller jo ikke 24 timer i døgnet. Men grunden til at jeg valgte at blive symfonimusiker, var også en erkendelse af, at jeg aldrig ville blive lige så god en jazzmusiker som klassisk musiker.

Sp.: Hvordan opfatter du den meget skæve fordeling af den offentlige økonomiske støtte til musiklivet, hvor den klassiske musik synes at stå ret privilegeret i forhold til den rytmiske musik?

EJ: Det kan nogen gange godt virke på mig som om, at alle folk, der spiller klassisk musik, er sikret i hoved og røv, og at alle, der spiller rytmisk musik, de har ikke en skid. Der er mange, der spiller rytmisk musik, og som tjener udmærket. Jeg tænker på kanonerne inden for dansk jazzliv, men o.k. det er også Tordenskjolds soldater. Men samtidigt er der også mange klassiske som ikke har nogen fast plads. Og tænk på hvor mange klassiske pianister, der bliver uddannet, og som ikke kan få noget at lave. Rent principielt mener jeg, at man skal sørge for, at der ikke er nogen, der bliver favoriseret på andres bekostning, og det gælder også inden for musik. Om landsdelsorkestrene lukrerer på den rytmiske musiks bekostning, vil jeg nok have lov til at sætte et meget stort spørgsmålstegn ved. Når vi spiller i Tivolis koncertsal om vinteren, så er der udsolgt. Så må det have sin berettigelse. Men selvom vi spillede hver aften i Tivoli, ville det ikke kunne køre rundt i sig selv, med mindre man

satte billetprisen op til det 3-dobbelte. Så kan man selvfølgelig have Glistrups standpunkt og sige, at hvis det ikke kan køre rundt i sig selv, så kan det rende os i røven. Men det kan ikke være meningen.

Sp.: Tror du, det er muligt at bygge en solidaritet op mellem klassiske og rytmiske musikere, således at f.eks. klassiske musikere støttede de rytmiske musikeres aktuelle krav?

EJ: Ud fra min egen opfattelse, kan jeg kun svare ja. Hvis jeg skal svare for andre, kan jeg godt forestille mig det, men jeg kan også godt forestille mig, at hvis man begynder fra den rytmiske musiks side at sige, at man burde nedlægge et symfoniorkester, så bliver det vist meget svært at bygge bro over det. Hvis man begynder at prøve på, at nedlægge andre folks arbejdspladser, så må man være klar over, at så er det meget svært at få nogen som helst solidaritetsfølelse frem.